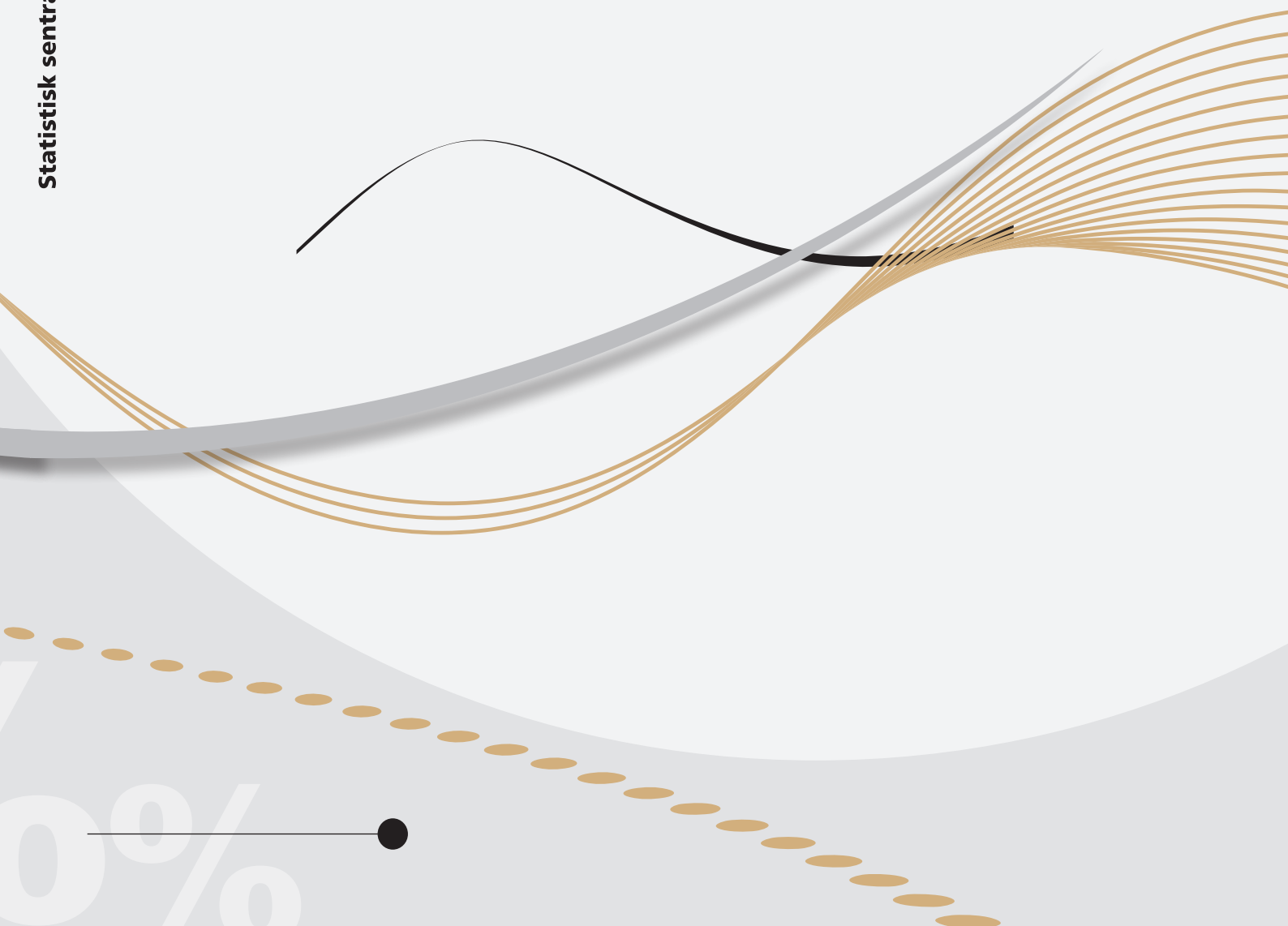

Virksomhetsplan 2018

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Virksomhetsplan 2018

I serien Planer og meldinger publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 1. mars 2018

Trykk: Statistisk sentralbyrå.

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

SSBs strategiske plattform har vært gjeldende i ett år og består av visjon, verdier, lederprinsipper og seks strategiske temaer. Virksomhetsplanen for 2018 vil, på samme måte som for 2017, konkretisere hvilke tiltak som skal settes i verk for å nå målene i 2018. Til grunn for prioriteringene ligger flerårige bindinger, rammer og risikovurderinger. Prioriteringene for 2018 bærer preg av at organisasjonen skal gjennomføre omorganisering av statistikkavdelingene og at vi må frigjøre ressurser til egenfinansiering av moderniseringsprogrammet. De økonomiske rammene generelt for SSB er også redusert over flere år. Dette gir konteksten for andre satsinger og annet arbeid i 2018. Ressurssituasjonen gjør at vi ikke kan prioritere tiltak innenfor alle ambisjonene i strategien. Våre sentrale prioriteringer for 2018 er oppsummert under.

Moderniseringsprogrammet (MOD) er det strategiske temaet som krever mest oppmerksomhet og ressurser i strategiperioden. Programmet stiller krav til frigjøring av intern kapasitet, og det vil være nødvendig med en stram prioritering og oppbygging av endringskapasitet for å gjennomføre programmet. Det er øremerket 10 MNOK til programmet over statsbudsjettet i 2018, og programmet går fra planlegging til implementering i 2018. Gjennomføring av programmet innenfor planlagt tidshorison er helt avhengig av ekstern finansiering ut over de årlige bevilgningene SSB får fra og med 2019.

SSB har i 2017 vurdert seksjonsvis organisering på bakgrunn av ny organisasjonsstruktur på avdelingsnivå som ble innført med virkningspunkt fra 1. januar 2017. For to av avdelingene – Person- og sosialstatistikk og Nasjonalregnskap og næringsstatistikk – innebærer dette også flytting av oppgaver mellom Kongsvinger og Oslo. Første del av arbeidet, som handler om å opprette seksjoner og ansette seksjonssjefer og innplassere personer, er ferdig. Framdriftsplaner for statistikkproduksjonen og kompetansesikring i 2018 skal utarbeides i tett samarbeid med de ansattes representanter, og gjennomføringen av disse prosessene vil kreve mye oppmerksomhet i 2018.

Et utvalg som har gjennomgått den norske statistikklovgivningen, Statistikklovutvalget, skal levere sin rapport 15. mars 2018. Ny statistikklov vil kunne ha stor betydning for SSBs virksomhet, og arbeidet med SSBs høringsuttalelse vil derfor bli svært viktig.

Den planlagte omorganiseringen av forskningsavdelingen er nullstilt. Forskningsvirksomheten går dermed inn i 2018 med samme kriterier som ved inngangen til 2017: Forskningen i SSB skal gi tilbakevirkning til statistikken, den skal inneholde empirisk baserte studier med relevans for den norske samfunnsutviklingen, og forskningen i SSB skal være av en høy internasjonal standard. I etterkant av Statistikklovutvalgets innstilling og påfølgende høring skal SSB starte arbeidet med nye prinsipper for forskningsvirksomheten.

SSB fikk høsten 2017 mye ekstern omtale. Det er fremdeles noe usikkert hvordan dette har påvirket det generelle omdømmet til institusjonen og tilliten til leveransene av statistikk, analyse og forskning. Tillit er ikke noe vi kan ta for gitt, men noe vi kontinuerlig må sikre gjennom det vi leverer og måten vi framstår på.

Arbeidstilsynet fikk i 2017 varsler vedrørende arbeidsmiljøet i SSB. Å bedre arbeidsmiljøet vil kreve oppmerksomhet og tiltak på flere områder. Å sørge for et godt arbeidsmiljø er et lederansvar, men vi vil likevel understreke hvor viktig det er at hver enkelt tar ansvar og bidrar til et godt arbeidsmiljø i sitt daglige virke.

Arbeidsmiljøundersøkelsen, som ble gjennomført i januar, vil skape et godt grunnlag for de tiltak som vi skal gjennomføre for å styrke arbeidsmiljøet i 2018.

Den overordnede virksomhetsplanen viser SSBs sentrale prioriteringer. Det foreligger også mer detaljerte virksomhetsplaner for hver avdeling som utgis i serien *Interne dokumenter*.

Statistisk sentralbyrå, 7. februar 2018
Oslo/Kongsvinger

Morten Reymert
styreleder

Birger Vikøren
administrerende direktør

Innhold

Forord	3
1. Rammer for 2018	6
2. Samvirke med omverdenen	7
2.1. Redusert oppgavebyrde for næringslivet	7
2.2. Tilgang og kvalitet i registerdata og virksomhetsdata.....	7
3. Tema og fortellinger	11
4. SSB-nyheter	11
5. Tall om næringsliv	12
6. Modernisering av statistikkproduksjonen	13
7. Kompetanse for framtiden	16
8. Forskning	17
9. Forutsetninger og krav	18
10. Arbeid for å skaffe handlingsrom til gjennomføring av strategien	21
Vedlegg A: Vedlegg: Eksempler på samarbeid mellom forskningsavdelingen og statistikkseksjoner i 2018	23

1. Rammer for 2018

SSBs strategiske plattform er sammensatt av visjon, verdier, lederprinsipper og seks strategiske temaer. 2018 er år to av strategiperioden som gjelder til 2020. Strategien gjelder for hele SSB, men omtaler ikke alle deler av SSBs daglige drift. Virksomhetsplanen for 2018 konkretiserer prioriterte aktiviteter og tiltak for å nå de strategiske ambisjonene i 2018. Den store mengden av løpende statistikkproduksjon og forskning, samt tilhørende støttefunksjoner, vil derfor ikke få noen detaljert omtale i virksomhetsplanen. Samtidig er den løpende produksjonen fundamentet for alle andre beskrivelser, prioriteringer og tiltak.

Ambisjonene for strategiperioden er høye og til dels svært ressurskrevende å få gjennomført. For å nå ambisjonene, særlig innenfor modernisering av produksjonsprosessene, er SSB nødt til å skaffe seg et økonomisk handlingsrom gjennom omprioriteringer og nedbemanning. Dette handlingsrommet må i 2018 i stor grad skapes på egen hånd, selv om SSB også har fått ekstern finansiering. For å sikre framdrift, er det etablert et prosjekt som skal bidra til oversikt, framdrift og beslutningsstøtte i arbeidet med å realisere handlingsrommet. I revidert nasjonalbudsjett for 2017 ble 36,9 MNOK omdisponert fra markedsoppdraget for å benyttes i moderniseringsprogrammet og til å forberede forbruksundersøkelsen. Disse midlene vil benyttes i 2018, i tillegg til 10 MNOK som er øremerket i statsbudsjettet for 2018.

Det er bevilget 826,7 MNOK til SSB i 2018, noe som er 23,1 MNOK mindre enn i 2017. Hovedårsaken til reduksjonen er at den ettårige bevilgningen på 40 MNOK til utvikling av KOSTRA er trukket ut igjen, men de årlige reelle kuttene i driften videreføres også i 2018. Det er stilt krav til å redusere kostnadene i forbindelse med innføring av digital postkasse og et generelt krav til produktivitetsvekst på til sammen 6,7 MNOK. Lønns- og priskompensasjon samt enkelte mindre endringer kommer på 13,7 MNOK. I tildelingsbrevet gis det krav om at kvaliteten på statistikken i 2018 skal opprettholdes eller styrkes og at aktualiteten skal bedres sammenlignet med 2017. Videre skal den samlede oppgavebyrden for næringslivet holdes på et lavt nivå, og SSBs øvrige resultater skal være jevnt over like gode eller bedre enn tidligere år.

SSBs virksomhet er hjemlet i statistikkloven, og ny statistikklov vil være avgjørende for SSBs framtidige virksomhet. I etterkant av at Statistikklovutvalget har levert sitt forslag, vil SSB utarbeide en høringsuttalelse. Dette vil være en sentral oppgave som vil involvere alle avdelinger. Statistikklovutvalget har frist til å levere sin utredning 15. mars 2018.

Den overordnede virksomhetsplanen (OVP) beskriver mål og tiltak, samt forventede resultater og gevinster der dette er mulig. Resultater og gevinster på de prioriterte områdene krever god gjennomføringsevne. I 2018 vil halvårsrapporten til Finansdepartementet bli erstattet med tertialrapportering, og det vil legges opp til tertialrapportering også internt. Tertialrapporteringen skal gi god styringsinformasjon samtidig som den samlede rapporteringsmengden ikke skal øke. Det innebærer at rapporteringen ikke kan gjenspeile den samlede aktiviteten, men rettes mot de områdene som det er viktigst for ledelsen å styre på, samt områder med høy risiko.

Overordnede risikovurderinger ble lagt om i 2016 som grunnlag for arbeidet med å utvikle og etablere et mer helhetlig og enhetlig system for styring og kontroll. Systemet for styring og kontroll er fortsatt under utvikling, og dette arbeidet vil bli prioritert videre i 2018. Risikostyring er en forutsetning for god styring og kontroll, og for å bidra til mer målrettet og effektiv risikobasert styring vil også risikostyringen bli videreutviklet og i større grad sett i sammenheng med strategi,

ambisjoner og virksomhetsplaner. Rapportering på risikoer og tiltak vil bli samordnet med øvrig rapportering.

Virksomhetsplanen følger strategien. Overskrifter i uthevet skrift under hvert strategisk tiltak uttrykker ambisjonene for 2018. Under overskriftene gis en kort beskrivelse av endringsinitiativ og tiltak som skal gjennomføres i 2018, for å nærme seg ambisjonene.

2. Samvirke med omverdenen

SSB skal utlevere data til forskere raskere, mer effektivt og på en mer sikker måte enn i dag. Det er også nødvendig med en vurdering av hvorvidt, og i så fall hvordan, SSB kan dekke forvaltningens behov for økt tilgang til mikrodata framover, herunder vurdere eventuelle føringer fra Statistikklovutvalget. SSB har etablert to samarbeidsforhold på stordata og vil fortsatt prioritere å ha tett kontakt med registereierne. Samtidig er det fortsatt en utfordring med tilgang til helseregistre, også ved at Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk (IPLOS) nå går inn i Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR). SSB vil også vurdere økt bruk av oppgaveplikt for å sikre kvaliteten i statistikker med lave svarprosent, og redusert oppgavebyrde er også en viktig del av moderniseringsprogrammet.

2.1. Redusert oppgavebyrde for næringslivet

SSB skal ha strengere prioriteringer av skjemabaserte undersøkelser for næringslivet, og SSB vil utrede økt bruk av data fra A-ordningen til å lage nye statistikker.

Elhub skal lanseres i februar 2019 og vil benyttes som datakilde for produksjon og forbruk av elektrisitet i den månedlige elektrisitetsstatistikken. Datainnsamling av strømforsbruk fra rundt 70 kraftintensive virksomheter og produksjonsdata fra Statnett kan kuttes. Utredningsarbeid knyttet til hvordan Elhub kan implementeres bredt i energistatistikkene vil starte i 2018.

Automatisert uttrekk av data fra fagsystemer for byggesaksbehandling settes i gang fra 1. januar 2018 for et utvalg pilotkommuner. Data skal tilrettelegges til KOSTRA-indikatorer og annen arealbruksrelatert statistikk, og det skal utvikles rutiner for økt aktualitet og analytisk bruk av arealstatistikken.

Økt og bedre bruk av sluttbrukersystem i overnattingsstatistikken skal bidra til redusert oppgavebyrde, bedre datakvalitet og forbedret aktualitet.

2.2. Tilgang og kvalitet i registerdata og virksomhetsdata

Altinn for næringsstatistikk

Et større arbeid med å forbedre skjema for statistikk om næringslivets strukturer skal ferdigstilles i 2018 og gi redusert oppgavebyrde og bedre datakvalitet. Arbeidet med å forbedre Altinn-skjema og sette ut klargjøringen av data til oppgavegiver for å redusere omfanget av rekontakt skal videreføres.

Ny digital skattemelding (SIRIUS-prosjektet)

Skatteetaten skal utvikle en ny digitalisert skattemelding (SIRIUS-prosjektet) i årene 2018–2021. Det skal etableres et prosjekt i 2018 for å følge opp endringene som følge av Sirius og vesentlig informasjon til sentrale statistikker skal sikres. Kostnadsrammen for SIRIUS inkluderer 45 MNOK til nødvendige endringer i SSBs systemer. God kontakt med Skattedirektoratet er nødvendig for å bidra til effektive og sikre løsninger for levering av data fra SIRIUS-systemet. SSB vil ha

nær kontakt med Finansdepartementet med tanke på hvilken rolle SSB skal ha i prosjektet og hvordan midler til SSB skal stilles til disposisjon.

Forberede Landbrukstelling 2020

I siste halvår 2018 starter detaljplanleggingen av landbrukstillingen i kontakt med rådgivende utvalg og andre sentrale brukere, og det ligger an til at det blir krav om kjernedata og moduldata. *Kjernedata* for jordbruksbedriftene skal i 2020 samles inn i en fulltelling, og det gjennomføres samtidig en registerbasert telling av landbrukseiendommer. *Moduldata* er tematisk inndelt i åtte moduler. SSB skal i 2020 samle inn moduldata fra et utvalg av jordbruksbedriftene for tre moduler, hvorav to er relevante for Norge.

Datagrunnlag fra ikke-finansielle foretak for utenriksregnskapets finansregnskap og direkteinvesteringsstatistikk

På bakgrunn av kartleggingen som ble foretatt i 2017, skal SSB i løpet av første halvår 2018 presentere anbefalinger om hovedveivalg for framtidig innsamling av opplysninger om ikke-finansielle foretaks finansielle relasjoner med utlandet. Forbedret datagrunnlag vil bidra til å redusere ubalanser i nasjonalregnskap/utenriksregnskap. Et utviklingsprosjekt som skal løse disse utfordringene, må planlegges nærmere, og gjennomføring vil skje på lengre sikt.

Strekkode/transaksjonsdata og stordata fra internett til bruk i KPI.

Strekcode data for sportsutstyr skal implementeres i 2018, og en API-løsning (application programming interface) for flyreiser vil ferdigstilles og testes før eventuell implementering i KPI. SSB skal også videreføre utredninger av hvorvidt det er mulig å benytte detaljert transaksjonsinformasjon både for konsumgrupper som i dag dekkes av strekkoder og for konsumgrupper som bygger på mer tradisjonell datainnsamling, som skjema og intervju.

God tilgang til ukonvensjonelle data

Etablere strategi for nye datakilder

I 2018 skal det utarbeides en strategi med handlingsplan for å utnytte nye datakilder i innsamling for SSBs statistikkproduksjon.

Videreføring av samarbeid om stordata og ukonvensjonelle kilder

SSB etablerte i 2017 en samarbeidsplattform for innovasjon av offisiell statistikk mht. ukonvensjonelle kilder. Nasjonale og internasjonale partnerskap skal konsolideres og nyttes for å bygge opp erfaring på hvordan disse kildene kan brukes til statistikk i Norge. Ulike typer av data er aktuelle, men et uttrykkelig fokus vil være på å utforske transaksjonsdata til forbruks- og prisstatistikk. I 2018 skal man beslutte omfang og videre bruk av transaksjonsdata til produksjon av forbruksstatistikk i Norge, og godkjenne veikart med prioriterte metodikk-utviklingsområder som er nødvendig for SSB for å utnytte ukonvensjonelle datakilder i offisiell statistikk.

Effektivt utlån av mikrodata til forskere

SSB vil i 2018 sentralisere utlånsvirksomheten av mikrodata. Dette krever at metadata i mastersystemer gjøres tilgjengelig for forskere på ssb.no, og at mikrodatatjenesten styrkes med bemanning, riktig kompetanse, og juridisk ekspertise.

RAIRD www.forskningsdata.ssb.no (Remote Access Infrastructure to Register Data) blir lansert i testversjon tidlig i 2018. De to første årene skal tjenesten driftes gratis av SSB og Norsk senter for forskningsdata (NSD) etter avtale med Norges forskningsråd (NFR). Den nye tjenesten skal synliggjøres på ssb.no som et effektivt og gratis alternativ til utlån av mikrodata som alltid krever behandlingsgrunnlag. Tjenesten vil bli spesielt viktig for nye grupper (master- og phd-

studenter) som i dag helt eller delvis ikke har mulighet til å søke om mikrodata. Drift- og forvaltningsorganisasjonen vil bli etablert og tilpasset i 2018.

I 2018 vurderes framtidige løsninger for utlevering av mikrodata som også omfatter tredjepartsdata (RAIRD II). Hvorvidt en skal gå for andre tjenesteleverandører eller bygge på den etablerte RAIRD I-løsningen, vil bl.a. avhenge av tilgangen til helseregistre. En strategi for denne utviklingen vil utarbeides første halvår. Ny søknad om infrastrukturmidler til en slik løsning vil utarbeides og leveres til NFR høsten 2018. Dette må også sees i sammenheng med utredning av finansieringskilder til infrastrukturinvestering for forskningsdatautlevering i regi av Kunnskapsdepartementet.

Profesjonalisering og standardisering av bestillerfunksjonen for tabelloppdrag

Erfaringene med drift og forvaltning av RAIRD og med hvordan RAIRDs Disclosure Control-rutinen fungerer vil bli brukt til å vurdere om det er forsvarlig å åpne systemet til flere brukergrupper – eventuelt med tilpassing/innstramming av Disclosure Control-rutinen.

Bedre tjeneste for utlevering av styringsdata til forvaltningen

I arbeidet med utlevering av mikrodata skal man, etter å ha vurdert sikkerhetsaspektene knyttet til den nye RAIRD-løsningen, også vurdere løsninger som kan legges til rette for eventuell bruk av mikrodata i forvaltningen, jf. over.

Bedre statistikk og riktige krav til norsk statistikk gjennom internasjonalt samarbeid

ESS-samarbeidet – nye krav til næringsstatistikk

FRIBS (Framework Regulation Integrating Business Statistics) ventes å tre i kraft fra 1. januar 2019. Det knytter seg imidlertid usikkerhet til dette, og ikrafttredelse kan også bli fra 1. januar 2020. SSB vil i 2018 fortsette arbeidet med å kartlegge nødvendige tilpasninger i eksisterende produksjonsrutiner, klarlegge juridiske konsekvenser, slutføre metodearbeid og kommunisere med oppgavegiverne om forestående endringer som følge av nye krav i FRIBS.

Økt satsing på populasjonsforvaltning og arbeid med å få på plass statistiske enheter i Virksomhets- og foretaksregisteret (forbedre metodikken for automatisk profilering/kartlegging) og etablere samarbeid internt for å forberede bruk av nye statistiske enheter vil bli prioritert. SSB skal i 2018 gjøre forberedelser for å ta i bruk nye statistiske enheter i næringslivsundersøkelser og generelt økt satsing på populasjonsforvaltning. Gjennom «profilering» (kartlegging) analyseres den juridiske, operasjonelle og regnskapsmessige strukturen for en foretaksgruppe på nasjonalt og internasjonalt nivå for å kunne etablere de statistiske enhetene innen gruppen, lenkene mellom dem og den mest effektive strukturen for innsamling av data. SSB deltar i Eurostats «profilering» prosjekt og arbeid med å etablere/utvikle EuroGroups Register (EGR).

En rammeverksforordning om statistikk over «input og output i jordbruket (SAIO-Framework Regulation on statistics on agricultural input and output)» skal tre i kraft fra 2021. I 2018 vil SSB bidra inn med synspunkter på rammeverket.

Arbeidet i internasjonale fora for å harmonisere statistikk over landegrensler fortsetter. SSB deltar i utvikling av statistikk på nye områder som «delingsøkonomi» og digitalisering av økonomien og samtidig få på plass gode samarbeidsflater for utveksling av erfaring/best praksis.

Implementering av «Globalt rammeverk for statistikk og geodata»

Globalt rammeverk for statistikk og geodata (GSGF) har blitt gitt tilslutning og anerkjennelse i FNs statistikk-kommisjon. Rammeverket omfatter 5 prinsipper for evaluering av modenhet på temaene statistikk, geodataforvaltning og GIS-kompetanse, formidling av statistikk i kart og i hvilken grad det er etablert systemer og gode samarbeidsflater mot nasjonale geodatakoordinatorer (f.eks. Kartverket) og andre forvaltere av geodata nasjonalt og internasjonalt. En statusrapport for SSB skal utarbeides, og vil gi grunnlag for retning og ambisjoner for videre implementering av rammeverket.

Høy kvalitet på internasjonalt utviklingssamarbeid

SSB støtter opp om norsk utviklingspolitikk og oppfordringer fra FN ved å bidra til utvikling av nasjonale statistikkssystem i utviklingsland. Virksomheten finansieres av oppdragsmidler, og det er i all hovedsak UD og Norad som etterspør og finansierer denne virksomheten i SSB. Målet er å bidra til utvikling av gode nasjonale statistikkssystem og til bedre kapasitet for produksjon og bruk av offisiell statistikk i samarbeidslandene. For at arbeidet skal holde høy faglig kvalitet, må arbeidet være godt integrert i SSBs kjernevirksomhet. Våre fagspecialister skal bidra med sin kompetanse for at utviklingssamarbeidet skal bli best mulig. Samtidig skal bedre rutiner for utlån av fagspecialister til utviklingsarbeidet redusere belastningen på statistikkproduksjonen.

SSBs utviklingssamarbeid skal være i tråd med norsk utviklingspolitikk. SSB vil gjennomgå landporteføljen i utviklingssamarbeidet og revidere rammeavtalen med UD/Norad. Første utkast til ny strategi for SSBs utviklingssamarbeid vil bli lagt fram på konsultasjonsmøte i januar 2018. Ny strategi legger mer vekt på tema-basert statistikkutvikling på tvers av land. Arbeidet med å etablere nye partnerskap har kommet et stykke på vei i 2017. Ny rammeavtale med UD/Norad skal støtte opp om en slik type samarbeidsmodell og dermed gi SSB bedre og mer langsiktige rammebetingelser i utviklingssamarbeidet framover.

Rolleavklaring og samarbeid med komplementære aktører

SSB vil vurdere å ta initiativ til å se på endringer i styrings- og finansieringsmodellen for KOSTRA. Første skritt er å legge fram et mandat for en arbeidsgruppe, jf. for øvrig kapittel 5.

Omdømme

Høsten har vært preget av stor uro internt og eksternt. Mediene og ulike samfunnsaktører har fulgt SSB tett både før og etter at administrerende direktør gikk av 12. november. Det er fremdeles noe usikkert hvordan dette har påvirket det generelle omdømmet og tilliten til leveransene av statistikk, analyse og forskning. Det viktigste omdømmearbeidet er å fortsette å levere statistikk og forskning av høy kvalitet, samt at SSB framstår samlet. Intern kulturbygging må til for å lykkes med dette.

Før nåværende strategiperiode gjennomførte SSB en kvalitativ omdømmeundersøkelse blant interessenter og brukere. Den ga svært nyttige innspill til kunnskap om hvordan omverdenen oppfatter SSB, tjenestene og produktene. En ny undersøkelse blant de samme gruppene vil gi verdifulle tilbakemeldinger som er vanskelig å oppnå i ordinære møter med interessenter og brukere, og gi mulighet til også å komme i kontakt med dem vi vanligvis ikke kommuniserer med, men som har en viktig rolle som beslutningstakere og brukere.

For å få bedre innsikt i hvordan viktige aktører og brukere oppfatter SSB, vil det gjennomføres en ny omdømmeundersøkelse i 2018.

3. Tema og fortellinger

SSBs ambisjoner for dette strategiske temaet er sammenstilling og analyser av statistikk på store og viktige tema, og evne til å fange opp viktige tema som kommer på dagsordenen.

Arbeidet med å se statistikker i sammenheng, vil bli lettere etter at omorganiseringene i avdelingene er gjennomført. Utvikling av temasider som spenner over flere statistikker og flere avdelinger, er også prioritert, og dette arbeidet krever godt samarbeid mellom statistikkavdelingene og mellom statistikkavdelingene og forskningsavdelingen. I dette arbeidet vil man også vurdere statistikkporteføljen mht. styrking, nedskalering og samordning av statistikkområder.

I første halvår i 2018 er målet å få på plass temasiden om omstilling i norsk økonomi som skal sammenstille relevant statistikk og analyse om omstilling. I 2018 vil eksisterende statistikk og analyse om grønt skifte samles på ssb.no. Andre aktuelle temasider som vil vurderes i 2018, er næring, sysselsetting, offentlig sektor, klima, miljø, energi og demografi.

For nasjonalregnskap og næringsstatistikk etableres en analysegruppe med medlemmer fra statistikkavdelingene og forskningsavdelingen med ansvar om å fange opp og foreslå aktuelle analysetema.

4. SSB-nyheter

Det strategiske temaet SSB-nyheter inkluderer mer brukerorientert digital kommunikasjon, økt satsing på nyheter og videreutvikling av SSBs folkeopplysningsrolle – særlig i skolen.

Å lykkes med det strategiske temaet *SSB-nyheter* forutsetter god og oppdatert kunnskap om målgruppene behov. SSB må lage innhold som målgruppene forstår og har nytte av, og dette må formidles i kanaler og på plattformer der disse kan nås. Dette er i tråd med kravene i Digitaliseringsrundskrivet om å bruke et klart og brukertilpasset språk og tilrettelegge tjenester med brukeren i sentrum.

De viktigste målgruppene innenfor det strategiske temaet SSB-nyheter er media, skoleelever og respondenter. Når man kommuniserer og formidler med disse gruppene i tankene, vil også alle andre brukere få en forbedret brukeropplevelse.

Enda flere skal kjenne til SSB, ha kunnskap om virksomheten og benytte faktagrunnlaget som SSB produserer.

Flere skal lese SSB-artikler

SSB skriver artikler som utdyper, forklarer og analyserer statistikkene. Flere skal bruke offisiell statistikk som grunnlag for beslutninger, fra overordnet samfunnsplanlegging til beslutninger i eget liv. SSB må spre resultatene bredere og hyppigere blant annet ved at media gjenbruker publisert innhold. Artikler skal ha potensial til å bli leste av mange, enten innenfor konkrete målgrupper eller på tvers.

SSB-ansatte skal siteres hyppigere i media og være oftere på radio og TV om temaer innenfor statistikk og forskning

SSBs statistikker og analyser nevnes ofte i notiser, og for å få økt synlighet og dermed økt kjennskap om SSBs samfunnsoppdrag er et tiltak at SSB-ansatte skal siteres i media oftere og opptre hyppigere i radio og på TV. Økt kjennskap om SSBs samfunnsoppdrag vil gi flere forståelse for hvor mye informasjon SSB sitter på, samt økt forståelse for hvorfor det er viktig å levere data til SSB.

Større rekkevidde og engasjement i sosiale medier

Målet er å øke kjennskapen til SSB i sosiale medier og få nye brukere til ssb.no. Det skal gjøres bl.a. via Facebook og andre sosiale medier. Bruk av ulike poster i sosiale medier kan skape stort engasjement og nå ut til andre grupper enn via tradisjonelle kanaler som ssb.no og nyhetsbrev, det kan øke trafikken til ssb.no og gjøre SSBs samfunnsoppdrag og offisiell statistikk mer kjent og brukt.

Økt bruk av innholdet på ssb.no

Nettstedet har innhold og tjenester med potensial til å nå langt flere brukere enn i dag. Økt bruk forutsetter at innholdet gjøres enklere å finne, forstå og bruke. Godt innhold og enkel tilgang skal også bidra til reduksjon i antall henvendelser til informasjonstjenesten og svartjenesten.

Øke bruk av og kunnskap om SSBs statistikk og analyse blant elever i videregående skole

SSB ønsker å bygge opp interesse for og kunnskap om statistikk blant barn og unge, og skolen er den beste samfunnsarenaen der alle kan nås. I 2018 vil SSB satse på å kommunisere med lærere i videregående skole slik at de velger innhold fra ssb.no til undervisningsopplegg og at elevene lærer å finne, forstå og bruke statistikken. Dette bygger opp under SSBs folkeopplysningsrolle.

Redusere antall henvendelser fra utvalgene i personundersøkelsene

SSB ønsker at færre respondenter må kontakte SSB for å få hjelp eller veiledning, i første rekke gjennom utarbeidelse av gode skjemaer og lettfattelig informasjon. Det vil kunne bedre SSBs omdømme og det kan øke villigheten til å delta i undersøkelser. God kommunikasjon med dem som skal svare, vil kunne redusere antall henvendelser.

En mer moderne og fleksibel publiseringsplattform

For å øke fleksibiliteten og muligheten til å møte målgruppenes behov raskere og bedre må SSBs formidlingsløsninger oppgraderes. Eksempelvis for enkelt å kunne opprette egne nettsteder for midlertidig innhold, mulighet til å kunne lage responsive apper som vil fungere like bra på alle operativsystemer, mer fleksibilitet i utforming av innholdssider uten behov for IT-bistand og enkel integrasjon til andre systemer.

5. Tall om næringsliv

I 2018 vil det viktigste være å få ned ubalansene i nasjonalregnskapet. Ved siden av dette legger den nye organiseringen til rette for en bredere dekning av tjenestenæringene samt utvikling av ny næringsstatistikk og relevante tema. For å forbedre næringsstatistikken arbeider man med å organisere innspill fra brukere på en bedre og mer systematisk måte.

Reduserte ubalanser i Nasjonalregnskapet

SSB har over flere år jobbet med manglende konsistens mellom ulike kilder som benyttes i nasjonalregnskapet. Kartlegging og samlet oppfølging av data for store og komplekse foretaksgrupper (multinasjonale) er et viktig verktøy for å bedre kildegrunnlaget. Rammene for og organisering av dette arbeidet ble utarbeidet høsten 2017, og i 2018 vil kartlegging av store og komplekse foretaksgrupper og bearbeiding av datagrunnlag for et utvalg av disse settes i løpende drift i henholdsvis virksomhets- og foretaksregisteret og nasjonalregnskapet. De første resultatene fra arbeidet i gruppen vil bli tatt inn i den planlagte hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet som sluttføres i august 2019. Hovedrevisjonen i 2019 er koordinert med Eurostat og tilvarende revisjoner vil foregå i de fleste EU/EØS-land.

I forbindelse med etableringen av gruppen for store og komplekse enheter, vil det satses på økt kompetanse på hvordan en leser nødvendig informasjon ut av regnskaper, blant annet for å kunne utføre manuelle, løpende oppdateringer av statistiske foretak, bransjeenheter og konsern og for å kunne fastsette næringskode/ klassifisering på selskaper.

Utredning av ulike sider ved statistikken over utenrikshandel med tjenester skal resultere i en rapport og implementering av identifiserte forbedringstiltak, innenfor metode, datakvalitet og prosessforbedringer.

Bedre dekning av tjenestenæringene

SSB vil i 2018 følge opp og starte nye initiativ for å forsterke og forbedre næringsstatistikken, herunder behovet for statistikk om delingsøkonomien. Ulike behov som brukerne har tilkjennegitt gjennom 2017, skal vurderes. Noen behov vil kunne dekkes alt i 2018, mens andre deler må inngå i en mer langsiktig plan for utbyggingsbehov på statistikk- og analysesiden. Aktuelle ønsker som har framkommet, er blant annet mer regionalfordelt statistikk og økt aktualitet, og for flere områder som fylkesfordelt nasjonalregnskap, helseregnskap og utenriksregnskap vil mer detaljerte data legges i statistikkbanken fra 2018.

I tillegg ønskes det bedre tilgjengelighet til data ved at SSB legger så detaljerte data som mulig i statistikkbanken, samt samler statistikk på en bedre måte slik at de blir lettere å finne på ssb.no. Aktuelle tiltak er innsamling av data for netthandel via strukturstatistikken, og å sammenstille næringer på tvers av standarden (nye analytiske grupperinger).

I samarbeid med Skatteetaten om skattedata og tredjepartsaktører nasjonalt og internasjonalt undersøkes muligheter for å få data til statistikkformål.

I 2018 starter arbeidet med å vurdere konkret hvordan SSB kan møte krav som kommer i den nye rammeverksforordningen for næringsstatistikk (FRIBS) om nye månedlige verdi- og volumindekser for tjenestenæringer. SSB vil da vurdere om det samtidig skal gjøres spesielle tilpasninger slik at nasjonale brukerbehov dekkes godt, jf. også kapittel 2.

Ny næringsstatistikk og nye temaer

Våren 2018 skal data fra system for månedlig nasjonalregnskap (MNR) evalueres. Forutsatt at kvaliteten på data er tilfredsstillende, vil publisering av aggregerte nasjonalregnskapstall på månedsbasis skje fra andre halvår 2018 med en aktualitet på om lag 40 dager. I 2018 vil man også følge opp forslag fra en SSB-intern arbeidsgruppe om nye analyser innenfor nasjonalregnskap og næringsstatistikk, og det skal etableres en ny analysegruppe i avdelingen for å få et bredere og bedre analysegrunnlag.

Mer etterspurt næringsstatistikk

Brukerne skal følges opp tett også i 2018 gjennom bilaterale møter med viktige brukere, kontakt om oppdrag, i formelle rådgivende utvalg og i et nytt bredt anlagt brukerseminar, for å få deres syn på hvordan statistikkporteføljen skal innrettes. Ikke minst vil det være aktuelt å få brukernes synspunkt på satsinger som på sikt skal gjennomføres når kompetansen blir samlet i ny organisering.

6. Modernisering av statistikkproduksjonen

Moderniseringsprogrammet (MOD) er det strategiske temaet som krever mest oppmerksomhet og ressurser i strategiperioden. Programmet stiller store krav til

SSBs evne til å frigjøre intern kapasitet. Moderniseringsprogrammet støtter opp om og henger tett sammen med de andre strategiske temaene. Det vil legges vekt på at de enkelte deler av programmet kan nyttiggjøres i produksjonen selv om enkelte framtidige deler av programmet ikke blir realisert.

SSB vil gjennomføre en tilpasset konseptvalgutredning, inkludert en vurdering av mulighet for å forbedre aktualiteten.

Moderne IT-plattform

Gjennomføre tiltak i IT-sourcingstrategien

Det er laget en IT-sourcingstrategi for SSB for perioden 2017–2022. Sourcingstrategien definerer om IT-oppgaver skal løses med interne ressurser, eller om hele eller deler av oppgaven skal kjøpes fra en annen virksomhet. SSB skal i 2018 blant annet formalisere og profesjonalisere leverandørstyring, bruke innleide konsulenter i forvaltning for å frigjøre interne ressurser til moderniseringsprogrammet og anskaffe en PaaS-plattform (produksjonsmiljø) for moderniseringsprogrammet.

Videreutvikle leverandørstrategien

SSB skal vurdere mulige alternativer utover dagens modell som er basert på innleie av konsulenttimer. Leverandørstrategien skal gi konkrete anbefalinger til hvordan programleveranser kan framskaffes fra leverandørmarkedet, som for eksempel å sette ut hele leveranser til en leverandør i stedet for å kjøpe inn timer som supplerer våre egne ressurser.

Etablere IT-plattformen for utvikling av framtidens statistikkproduksjon

SSB skal etablere og anskaffe en IT-utviklingsplattform basert på arkitekturprinsipper, arkitekturbyggeklosser og Gap-analyse fra 2017. Etableringen av plattformen vil være innenfor arkitekturområdene:

- Informasjonssikkerhet
- Arbeidsbenk
- Tjenesteplattform
- Informasjonsplattform
- Teknisk infrastruktur
- Utvikling, drift og forvaltning

Etablere løsning og tjenester for lagring og gjenbruk av inndata

SSB skal lage en helhetlig, logisk datamodell for produksjonsdata i SSB. Modellen vil bygge på de eksisterende datamodellene utarbeidet i prosjektene RAIRD og KOSTRA.

SSB skal utvikle plattform og tjenester for felles lagring og gjenfinning av alle typer data brukt i statistikkproduksjonen med utgangspunkt i SSBs informasjonsmodell og SSBs logiske datamodell for inndata, samt utvikle tjenester for lagring og gjenbruk.

Planlegge og utvikle nye fellesløsninger i datafangsten

Arbeidet her er tett knyttet til målbildet. SSB skal utarbeide krav og definere tjenester knyttet koblingspunkt, felles datamottak, interaksjon med kilder, utvalgshåndtering og lignende knyttet til datafangst og inndata.

Utforme veikart for utvikling av logisk fagspråk og metodebibliotek

SSB skal analysere et utvalg statistikkområder og lage en plan for å utvikle nødvendig funksjonalitet i SSBs felles logiske fagspråk. Dette logiske språket ble påbegynt i KOSTRA-prosjektet. SSB vil benytte det internasjonale VTL (Validation and transformation language) spesifikasjonsspråket og knytte dette til den logiske datamodellen, for å spesifisere klargjørings- og analysefunksjoner.

Man vil også kartlegge behov for nye metoder i metodebiblioteket og lage en plan for å videreføre arbeidet som er gjort i RAIRD og KOSTRA direkte inn i moderniseringsprogrammet.

Gjennomføring av porteføljeprosjekter med bidrag til modernisering

Overlevere KOSTRA og RAIRD til et moderne utviklings- og forvaltningsregime
KOSTRA og RAIRD-prosjektene nærmer seg slutten av systemutviklingen og vil gå over i forvaltningsfasen. Prosjektene leverer viktige byggeklosser til Moderniseringsprogrammet. Dette gjelder både funksjonelle applikasjoner og moderne systemutviklingsmetoder og teknikker (f.eks. DevOps). I 2018 skal begge disse systemene overleveres til forvaltning. Publisering av KOSTRA skal gjennomføres uten A-feil.

15. mars 2018 lanseres den nye formidlings- og produksjonsløsningen for KOSTRA samtidig med at brukerne får tilgang til de siste nøkkeltallene for kommunene for 2017. For å sikre at brukernes behov blir ivaretatt på en effektiv måte, vil prosjektet bestå fram til 2. gangs publisering av KOSTRA-tallene i juni 2018, jf. også annen omtale av KOSTRA.

Tilgang og kvalitet i registerdata og virksomhetsdata

SSB skal opprette et forprosjekt for å avklare behovene i rapporteringen fra forsikringsselskapene. Målet er å forberede et samarbeid med bransjen og Finanstilsynet i 2019 for å tilpasse rapporteringen til nye regnskapsregler for forsikringsselskaper (FORT). Reglene blir gjort gjeldende i EU og Norge (IFRS 17) fra 2021. Jf. også kapittel 1.

Database for finansielle foretak (ADABAS)

Det skal etableres et prosjekt i forbindelse med moderniseringsprogrammet (P2) som skal avklare tilganger for Finanstilsynet og Norges Bank i SSBs systemer. Strukturen på datamodell og metadata i databasene for finansielle foretak og systemet må integreres med datafangstsystemet (InnFin) for finansielle foretak.

Redusert oppgavebyrde, økt kvalitet i inndata og effektive editeringsmetoder

Et større arbeid med å forbedre skjema for statistikk om næringslivets strukturer skal ferdigstilles i 2018. Målet er å redusere den opplevde oppgavebyrden, og å bedre kvaliteten på data som leveres til SSB. Forbedringen skal gi redusert ressursbruk i klargjøringsprosessen og skaffe handlingsrom.

Arbeidet med å forbedre skjema og sette ut klargjøringen av data til oppgavegiver i det data rapporteres vil videreføres. Målet er å redusere behovet for rekontakt og effektivisere klargjøringen. Tilleggsinformasjon som tilfaller SSB skal brukes for å automatisere editeringsprosessene.

Moderniseringsprogrammet vil bidra til å forbedre metodene for å drive mer automatisk korreksjon og imputering. Dette gjør editeringen mindre sårbar og mer transparent og ressursbruken vil gå ned.

Editeringsrutinene i strukturstatistikken skal gjennomgås med henblikk på mindre omfang av mikroeditering og økt bruk av automatiske opprettinger.

Mer effektive arbeidsprosesser og frigjøring av årsverk

Jf. omtale under kapittel 9.

7. Kompetanse for fremtiden

Med kompetanse menes å ha kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger som passer til oppgaver og krav. Det skal gjennomføres en rekke oppgaver og sentralt står arbeid knyttet til prosessbeskrivelser, opplæring og kompetanseheving. Dette gjelder særlig gjennomføring av omorganiseringsvedtak fra høsten 2017, og tilhørende oppgave- og kompetanseoverføring i statistikkavdelingene.

Viktige prioriteringer for øvrig vil være styrket teknologisk kompetanse, prosjektlederkompetanse og økt endringskapasitet og -kompetanse.

Flytting av oppgaver mellom Oslo og Kongsvinger

Seksjonsvis organisering ble endret med virkningspunkt fra 1. januar 2018, og for avdelingene – person- og sosialstatistikk og nasjonalregnskap og næringsstatistikk – innebærer dette også flytting av oppgaver mellom Kongsvinger og Oslo. Mange medarbeidere vil måtte lære seg nye statistikkområder samtidig som de skal lære opp andre. Dette stiller krav til dokumentasjon og retningslinjer for statistikkproduksjonen, og det blir utarbeidet detaljerte planer for kompetanseoverføringen. SSB må identifisere områder hvor kompetansen må styrkes gjennom rekruttering eller intern opplæring, gjennomføre planer/tiltak for kompetansebygging og lage en detaljert implementeringsplan for overføring av oppgaver som tar hensyn til kompetansekrav og produksjonskalenderen for statistikk.

Økt endringskompetanse

Det å vri arbeidsoppgavene fra manuelle rutiner til analyse og gjennomføre de andre strategiske målsettingene krever medarbeidere og ledere som kan håndtere endring og som kan jobbe i ulike deler av organisasjonen. Virkemidlene er bl.a. effektiv bruk av Lean-ressursene, opplæring av ledere og økt mobilitet på tvers i organisasjonen. Det er også viktig å etablere et tett samarbeid med de tillitsvalgte og vernetjenesten for å etablere gode prosesser for endring og omstilling i organisasjonen, og HR sin rolle i omstillingsprosesser skal utvikles og forsterkes.

SSB skal før sommeren 2018 legge fram forslag til omstillingsrutiner. Basert på anbefalinger for omstilling i statlige virksomheter og våre egne erfaringer, skal rutinene inneholde retningslinjer for hvordan vi skal gjennomføre gode omstillingsprosesser i SSB.

Økt analysekompetanse

Økt analysekompetanse krever at medarbeiderne utvider både spesialistkompetansen innenfor sitt felt og generalistkompetanse til å sette analysene i sammenheng. Flere samarbeidsprosjekter mellom forskningsavdelingen og statistikkavdelingene skal bidra til dette. En revidert statistikkråd giverordning skal bidra til å utvikle generalistkompetanse.

Økt formalkompetanse

Noe av kompetansevidningen kan skje gjennom å erstatte medarbeidere som går av med ny kompetanse. Som en del av kompetansehevingen, vil nye fagstillinger i hovedsak ha krav om mastergrad. SSB skal utvikle lønnspolitiske retningslinjer i tråd med statens personalpolitikk og ny lov om statens ansatte. Retningslinjene skal også ivareta spesielle behov SSB har knyttet til lønn- og kompetanseutfordringer.

Økt samarbeid på tvers

Økt samarbeid på tvers gjelder særlig innenfor og mellom statistikkavdelingene og forskningsavdelingen, men også medarbeidere i andre avdelinger skal øke graden av samarbeid med resten av organisasjonen. For å få til et økt samarbeid må samarbeidet settes i system, i første rekke gjennom hospitering og konkrete samarbeidsprosjekter om utvikling og forbedring. Nytt intranett, som skal lanseres i 2018, vil også bidra til økt samhandling på tvers av seksjoner og avdelinger.

Digitale verktøy for samhandling vil vurderes i sammenheng med andre verktøy for internkommunikasjon.

Økt profesjonalisering av ledere

Det er behov for å styrke lederkompetansen gjennom å rekruttere og etterutdanne ledere som både er faglig sterke og som har lederkompetanse. Gode ledere må rotere i organisasjonen, og SSB vil vurdere bruk av tidsbegrensede stillinger og andre tiltak. Prosjektlederkompetanse er også et område som skal styrkes.

I 2018 skal man planlegge, forberede og gjennomføre endringsledelsesprogram for ledergruppe og seksjonsledere i SSB til støtte for moderniserings- og endringsarbeidet i SSB og utvikle gode verktøy for ledere på alle nivåer og tydelige krav i oppfølging av medarbeidere og ledere.

Styrket kompetanse på IT og metode

Et rammeverk og en metodikk for å lage kompetansestrategi ble laget i 2017 med Avdeling for digitalisering og fellesfunksjoner som pilot. Kompetansestrategien gjelder for perioden 2018 til 2022. Strategien skal lanseres til medarbeiderne i avdelingen og planlagte aktiviteter skissert i kompetanse-veikartet skal gjennomføres, jf. over. Dette rammeverket skal rulles ut i de øvrige avdelingene i SSB slik at SSB jobber likt med å sikre kompetanse for fremtiden, og i 2018 skal SSB lage felles metodikk og verktøykasse til bruk i arbeidet med kompetansestrategier.

SSB skal være i stand til å styre prosjekter, programmer og prosjektportefølje. Prosjektledelse er identifisert som en av de prioriterte kompetansesatsingsområdene som er kritisk for en vellykket gjennomføring av Moderniseringsprogrammet. Målet er ikke bare å utvikle prosjektlederkompetanse, men også systemer, prosess og kultur. I 2018 skal modenhetsnivået i prosjekt-, program- og porteføljestyringen løftes et nivå i modenhetsskalaen.

Vridning av arbeidsoppgaver fra manuelle rutiner til analyse og avansert statistikkproduksjon

Det langsiktige målet er å produsere et bedre og mer sammensatt statistikkprodukt gjennom å utnytte teknologi og metoder til å supplere statistikken med gode analyser. For å få til dette må man lykkes med å frigjøre ressurser som i dag er bundet i manuelle rutineoppgaver. Det innebærer å ta ut gevinstene fra moderniseringsprogrammet løpende og tilføre ny kompetanse etter hvert som manuelle arbeidsoppgaver automatiseres. Dette innebærer blant annet å:

- Utnytte integreringen av Lean-ressurser og HR til et samlet bredt, varig tilbud for støtte til ledere i forbedringsprosesser og som bidrag i effektiviseringen av arbeidsprosesser i SSB
- Videreutvikle/fornye tilnærming og verktøykasse utover dagens etablerte praksis som ivaretar SSBs behov og mål
- Innføre et nytt system for kursadministrasjon som er moderne, brukervennlig og som krever lite administrasjon i løpet av første halvår 2018.

8. Forskning

Tidligere vedtatte overordnede prinsipper om forskningen i SSB og tilhørende stillingsplan og innplasseringskriterier vil ikke gjøres gjeldende. Forsknings- og utredningsvirksomheten skal gi tilbakevirkning til statistikken, inneholde empirisk baserte studier med relevans for den norske samfunnsutviklingen og være av høy internasjonal standard. Forskningsvirksomheten videreføres i utgangspunktet med de samme styringsdokumentene som forelå ved inngangen til 2017. Utover i 2018

vil det bli lagt planer for utforming av strategi og omstilling av SSBs forskningsvirksomhet.

Publisering av konjunkturvurderinger skal opprettholdes på samme nivå som i 2017. SSB skal også vurdere kvaliteten på sine økonomiske prognoser.

Forskningsavdelingen og statistikkvirksomheten har en rekke samarbeidsprosjekter. Vedlagt er eksempler på prosjekter der forskningsavdelingen og statistikkavdelingene samarbeider. Prosjektene er listet opp og nærmere beskrevet i eieravdelingenes virksomhetsplaner.

9. Forutsetninger og krav

Arbeidet med å utvikle og forbedre systemet for styring og kontroll i SSB vil fortsette i 2018. Risikostyring er en viktig forutsetning for god internkontroll, og det vil derfor bli prioritert å videreutvikle risikostyringen og se denne i sammenheng med øvrige styringsprosesser. Det skal vurderes å ta i bruk verktøyet Jira/Confluence for risikovurderinger på virksomhetsnivå på samme måte som for risikovurderinger i Moderniseringsprogrammet.

Flytting av oppgaver mellom Kongsvinger og Oslo stiller store krav til kompetansesikring av statistikkproduksjonen i tillegg til at det har konsekvenser for medarbeiderne i 2018. Planer skal utarbeides i tett samarbeid med de ansattes representanter, og gjennomføringen av disse prosessene vil kreve mye oppmerksomhet i 2018. Gode risikovurderinger er sentralt i dette arbeidet.

Modernisering er et viktig strategisk tema, både i seg selv og som grunnlag for øvrige strategiske tema. Det er svært viktig for SSBs framtid at moderniseringsprogrammet lykkes. I løpet av første kvartal skal det gjennomføres en større risikovurdering knyttet til gjennomføringen av moderniseringsprogrammet.

Andre tiltak som skal gjennomføres for å styre styring og kontroll er listet opp under.

- Revidere Policy for risikostyring og utarbeide Prosedyre for risikovurderinger med anbefalt metodikk
- Implementere risikostyring i avdelingene
- Videreutvikle system for rapportering og oppfølging av internkontrollen (ses i sammenheng med overgang til tertialrapportering)
- Kartlegge og klassifisere informasjon i henhold til policy for informasjonssikkerhet og utarbeide prosedyre for klassifisering av informasjon. I samarbeid med Moderniseringsprogrammet

Etterlevelse

SSB skal følge lover og regler som virksomheten er omfattet av. De viktigste lover/forskrifter/regelverk er knyttet til personvern, arbeidsmiljø, anskaffelsesregelverket og økonomiregelverket. Høyeste gjenværende risiko er knyttet til økonomiregelverket og arbeidsmiljøloven.

GDPR

EU har vedtatt nytt regelverk for personvern som trer i kraft 25. mai 2018; General Data Protection Regulation (GDPR) – personvernforordningen. SSB skal oppfylle kravene i forordningen per 25. mai. I all hovedsak er forordningen og norsk personopplysningslov videreføring av dagens regler, og unntakene fra den registrertes rettigheter er videreført for behandlingsformål forskning og statistikk.

Det innføres prinsipp om formålsbegrensning og dataminimering. Det vil bl.a. si at man ikke bruker mer data enn strengt nødvendig for formålet, herunder ikke mer identifiserende data enn nødvendig. Dette vil innebære endringer i hvordan SSB forvalter data: Krav til skjult ID i systemene, krav til dokumentasjon av prosesser/systemer som benytter persondata mv. Det innføres også prinsipp om innebygd personvern, noe som innebærer nye krav til egenutviklede systemer/prosesser.

Datatilsynet får ny rolle og skal ikke lenger forhåndsgodkjenne behandlinger (konsesjon bortfaller). Den behandlingsansvarlige må selv gjennomføre personvernkonsekvensutredning og iverksette nødvendige tiltak. Personvernrådsgiver/-ombud blir obligatorisk for SSB, og mandatet utvides. Rollen ivaretas i dag av juristene i SSB.

Det er gjennomført en mini-GAP-analyse desember 2017 som legger grunnlag for videre arbeid i 2018. Følgende aktiviteter er identifisert:

- Identifisere systemer som behandler personopplysninger
- Dokumentere behandlingsaktiviteter for statistikk og administrasjon/personal/økonomi (system, brukere, opplysninger, mottakere, servicepartnere)
- Gjennomføre personvernkonsekvensutredning for alle behandlingsaktiviteter/prosesser
- Identifisere alle databehandleraktiviteter og gjennomgå alle databehandleravtaler
- Revidere prosedyre for avvik
- Vurdere personvernombudsrollen i SSB

Arbeidsmiljøloven og styrking av arbeidsmiljøet

Arbeidstilsynet fikk i 2017 varsler vedrørende arbeidsmiljøet i SSB, og å få bedret arbeidsmiljøet vil kreve oppmerksomhet og tiltak på flere områder. Å sørge for et godt arbeidsmiljø er et lederansvar, men vi vil likevel understreke hvor viktig det er at hver enkelt ansatt tar ansvar og bidrar til et godt arbeidsmiljø i vårt daglige virke. I 2018 vil man videreutvikle og forsterke HMS-arbeidet i SSB gjennom blant annet å:

- Lage HMS opplæringsplan for ledere i SSB presentert som et årshjul for AMU innen utgangen av januar 2018
- Gjennomføre arbeidsmiljøundersøkelse i januar
- På bakgrunn av arbeidsmiljøundersøkelsen skal det identifiseres risiko samt utarbeide og gjennomføre handlingsplan
- Følge opp varslinger til Arbeidstilsynet
- Gjennomføre en egen HMS-runde høsten 2018 etter at resultatene fra arbeidsmiljøundersøkelsen er gjennomgått og tiltak foreslått
- Tydeliggjøre rollen til HMS fagansvarlig og tydeliggjøre HMS arbeidet internt – etablere fast samarbeid med OU/lederutvikling, slik at tiltakene er koordinert.

Sikkerhet

Trusselbildet er stadig i forandring, teknologien endrer seg raskere og kompleksiteten øker. Sikkerhetsområdet må derfor styrkes framover, og det er nødvendig å gjennomgå organiseringen av sikkerhetsområdet. SSB håndterer stadig mer data som potensielt kan være av betydning for andre utenfor SSB. Det er spesielt arbeidet innenfor informasjonssikkerhet som må styrkes.

SSB skal bedre organiseringen av sikkerhetsarbeidet med færre ledd/roller for å styrke helhetstenkningen og det strategiske fokuset, samt styrke arbeidet med flere dedikerte ressurser for å imøtekomme utviklingen innen trusler og ny teknologi. I

løpet av første kvartal skal man vedta ny organisering av området, herunder vurdere behovet for en informasjonssikkerhetsleder (CICO), for deretter å lage en implementeringsplan.

Forbedring av SSBs økonomifunksjon

Gjennom 2017 har det blitt etablert gode prosesser for budsjett, prognose og månedlig rapportering. Sentrale rutiner er beskrevet og ansvar og roller er etablert. Videre aktiviteter for 2018 tas nå inn i ordinær drift og fokuset vil først og fremst være knyttet mot forbedringstiltak knyttet til markedsoppdragene og å forbedre styringsinformasjonen til ledelsen. I 2018 skal det utarbeides Policy for økonomistyring.

En analyse av produktstrukturen i SSB påviste utfordringer som blant annet gjør det vanskelig å framskaffe god styringsinformasjon knyttet til økonomisk utvikling i prosjektene. Ny produktstruktur skal være enhetlig og oversiktlig, samt sikre hensiktsmessig oppbygging av kontostrengen/ økonomimodellen og underbygge SSBs behov for ressursstyring og økonomisk oppfølging. Ny produktstruktur skal være implementert og tatt i bruk per 1.1.2019.

Forbedring av innkjøpsfunksjonen

SSBs innkjøpsfaglige kompetanse har i en lengre periode vært begrenset til ett årsverk som skulle betjene hele SSB innenfor innkjøpsområdet. Det har vist seg at dette ikke har vært tilstrekkelig for å betjene alle innkjøpene i SSB. Dokumentasjon, prosedyrer og retningslinjer på innkjøpsområdet har ikke vært oppdatert og har ikke vært tilstrekkelig brukervennlig. Det er gjennom 2017 kommet økte krav til anskaffelser i SSB gjennom moderniseringsprogrammet. Det er i tillegg en fellesføring fra tildelingsbrevet om å styrke arbeidet med å motvirke arbeidslivskriminalitet ved innkjøp av varer og tjenester, jf. også kapittel 5.

Gjennom siste halvdel av 2017 er det gjort tiltak og startet et forbedringsarbeid rundt innkjøp som videreføres i 2018. Innkjøpsområdet vil revitaliseres og styrkes gjennom å:

- Videreføre og styrke innkjøpsteam etablert høsten 2017
- Implementere ny innkjøpspolicy med tilhørende brukervennlige retningslinjer og prosesser for innkjøp
- Styrke leverandøroppfølging og oppfølging av pågående leveranser, med vekt på kostnader og kvalitet
- Bidra til økt kunnskap om anskaffelser internt i SSB.

Produktivitet, måling av resultater og rapportering

SSB skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitale førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet, sammen med f.eks. omorganisering, prosessforbedring og annen bruk av teknologi. I årsrapporten skal det gjøres rede for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak. Det skal her framgå at tiltak som inneholder digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester, er særlig vurdert. Det skal også gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinstene av tiltakene hentes ut slik at de kan omdisponeres til prioriterte områder. SSB skal i årsrapporten for 2018 gi en samlet vurdering av produktivitetsutviklingen, herunder redegjøre for produktivitetsfremmende tiltak. Arbeidet med å effektivisere og realisere gevinster skal baseres på anerkjente metoder.

Fra 2018 skal SSB rapportere tertialvis til Finansdepartementet. Til grunn for rapporteringen skal det i løpet av første tertial utvikles en samlet ledelsesrapport til DM. Ledelsesrapporten skal på en bedre måte enn i dag se rapportering på utviklingsoppgaver, driftsoppgaver og tilgjengelige ressurser i sammenheng, og gi nødvendig og tilstrekkelig styringsinformasjon til ledelsen.

SSB skal i 2018 også vurdere hva som er et akseptabelt nivå på feil av ulik alvorlighetsgrad.

10. Arbeid for å skaffe handlingsrom til gjennomføring av strategien

Ambisjonene for strategiperioden er høye. For å nå ambisjonene, særlig innenfor modernisering av produksjonsprosessene, er SSB nødt til å skaffe seg et økonomisk handlingsrom. Handlingsrommet skal benyttes til å gjennomføre betydelige investeringer både innenfor systemutvikling og kompetanse.

Arbeidet med å skaffe et økonomisk handlingsrom foregår på flere plan, de viktigste er følgende:

- Effektivisering, nedbemanning og reduksjon i øvrige kostnader
- Røking av interne ressurser og realisering av gevinster
- Kutt i oppgaver.

Intern finansiering – reduksjon i lønns- og driftskostnader

Hovedkilden til å skaffe et økonomisk handlingsrom internt ligger i å redusere bemanningen. SSB vil benytte mulighetene som ligger i turnover ved at ansatte pensjoneres eller går over i andre stillinger.

Det å framskaffe handlingsrommet er en sammensatt oppgave som krever klare mål med et tilsvarende sett av aktiviteter med gjennomføringsplaner og hovedansvarlige. Per i dag mangler en samlet oversikt over avdelingenes arbeid med å skaffe til veie det nødvendige handlingsrommet. Behov for en systematisk oversikt over hvordan seksjonene vurderer konsekvenser og prioriteringer, må dekkes. Det er mange elementer som må vurderes i avdelingenes planer framover som kan være bidrag til å skaffe handlingsrommet, og det er etablert et internt prosjekt for å følge opp definerte tiltak som skal realisere handlingsrommet. Omfanget på oppgaven er stort, og antallet involverte medarbeidere i gjennomføring spenner over store deler av SSBs organisasjon. De skal i størst mulig grad benyttes i allerede eksisterende planverktøy (VP) og oppfølgingsrutiner (Økonomi).

Kutt i statistikk og oppgaver

Tidlig i 2018 avgjøres hvilke statistikker som ikke er lovpålagte eller inngår i nasjonalregnskapet og som skal legges ned eller forenkles kraftig.

Reduksjon i driftskostnader

Driftskostnadene skal gjennomgås og vedtatte kutt vil følges opp.

Tilstrekkelig god kvalitet

For statistikker som er basert på et stort dataomfang, er det et spesielt potensial for å effektivisere arbeidet med kontroll og editering. Statistikken over utenrikshandel med varer er en kandidat. SSB vil innføre vesentlighetskrav, videreutvikle og implementere metoder for å identifisere sannsynlige og viktige feil, for å redusere omfanget av observasjoner som må undersøkes og redusere sårbarhet. Reduksjon i omfanget på editeringen vil medføre at kvaliteten på enkelte detaljerte tidsserier svekkes.

Som en oppfølging av kvalitetsgjennomgangen for strukturstatistikk, skal omfanget av editering reduseres med ett årsverk i 2018. Et mål er også å komme videre i arbeidet med metoder som kan redusere omfanget av manuell editering på andre statistikkområder, ikke minst ved å fullføre påbegynt arbeid med statistikken for FoU i næringslivet i samarbeid med metodestatistikerne.

Utnytte ledig kapasitet og organisere aktiviteten mer effektivt

DoF skal levere en rekke fellestjenester til den øvrige organisasjonen i SSB: Metode, Datafangst, IT, Klargjøring, Analyse, Prosjektledelse mm. Det er derfor viktig at DoF har en tydelig betjeningsmodell for: hvilke tjenester avdelingen leverer, hvordan behov for disse tjenestene bestilles, hvordan bestilte tjenester prioriteres og avtales for gjennomføring og hvordan leveransen følges opp overfor oppdragsgiver. I 2018 skal det etableres en modell for dette.

Samling av flest mulig driftsoppgaver i underavdeling Drift i DoF etablerer et godt utgangspunkt for kontinuerlig effektivisering av SSBs driftsprosesser. Etableringen og innfasing av oppgaver og medarbeidere vil begynne fra 1. januar 2018. Fokus det første halve året vil være på utvidelse av ny Underavdeling Drift, etablering av nødvendige strukturer og styringssystemer for å kunne drive et profesjonelt kompetansesenter, samt innfasing av oppgaver til en kritisk masse. I annet halvår vil arbeidet med å kartlegge og fase inn oppgaver fortsette samtidig som det parallelt jobbes med å gjennomføre forbedringstiltak som skal bidra til effektivisering og gevinstrealisering.

Ekstern finansiering

SSB har levert satsingsforslag for 2019 i desember og vil følge opp forslaget i dialog med Finansdepartementet. Høsten 2018 skal SSB utarbeide et nytt, gjennomarbeidet forslag for 2020.

Vedlegg A: Vedlegg: Eksempler på samarbeid mellom forskningsavdelingen og statistikkseksjoner i 2018

S510 Offentlig økonomi og befolkningsmodeller

- Befolkningsframskrivingene: S320, S216
 - Generelt samarbeid med framskrivingene og registrerte tall
 - Utlevering av registrerte og framskrevne tall til en felleslevering (KOMPAS) fra flere seksjoner i statistikkavdelingen
 - Uregistrert utvandring: estimater for antall personer i folkeregisteret som sannsynligvis har utvandret fra Norge.
- Dødelighetsanalyser: S320, 350
 - Ferdigstilling av internasjonal artikkel om innvandrer dødelighet etter innvandringsgrunn
 - Samarbeid om data og analyser på koblete IPLOS-data som skal resultere i norske og internasjonale artikler
- GeoHealth: S330, S412
 - Samarbeid om helsedata
 - Samarbeid om bruk av GIS-data og forståelsen av disse.
- Lærermot: 360
 - Samarbeid om framskrivingsrapporten for 2018.
- Skolebidragsindikatorer: S360
 - Beregning av skolebidragsindikatorer forventes fra Udir. I forbindelse med oppdraget skal det gjøres ytterligere analyser knyttet til tematikken
- Forprosjekt pensjonsformue S301
 - Samarbeid om innhenting og bearbeiding av individuelle pensjonsopptjening med tanke på å lage statistikk over pensjonsformue
 - Bruk av MOSART for å beregne bidrag fra folketrygd og ytelsesbaserte ordninger
 - En artikkel om dataene er planlagt og abstract sendt til IARIW-konferansen 2018
- Netto sosiale ytelser S212
 - Leverer anslag for betalt skatt på alle mulige ytelser utbetalt fra NAV og ulike pensjonskasser til «Offentlige finanser».
- Skattemodellen LOTTE S212, S350, S413
 - Seksjon 350 «Inntekt og lønn» leverer datagrunnlaget til modellen.
 - Mottar input fra seksjon 413 «Nasjonalregnskap» og leverer modellsimulerte skattetall til seksjon 212 «Offentlige finanser» og s413, som s212 publiserer. Vi bearbeider også tall fra skattestatistikken (s311) og leverer tall for utlignet skatt etter skattart til s212.
- Boligprisindeksen s460
 - Samarbeid om forbedring av boligprisindeksen hvor vi blant annet bruker GIS data.
- Verdsetting av fritidsbolig S460
 - Samarbeidsprosjekt om verdsetting av fritidsbolig, inkludert en artikkel for internasjonal publisering.

S520 Energi- og miljøøkonomi

- Statistikk for grønne næringer S411, S413
- OSIRIS-prosjektet A400 - ekstra spørsmål til FoU-undersøkelsen og Innovasjonsundersøkelsen knyttet til effekter av forskning på samfunnet.

- Formålsfordelt energistatistikk og Elhub S411
- I NFR prosjektet Urban EEA S412 - knyttet til muligheten for å utvikle et arealregnskap som inneholder opplysninger om økosystemtjenester.
- Nærmere samarbeid med S411, S413 knyttet til et indikatorarbeid i forskningsprosjektet SMART PATHS som kan involvere flere statistikkområder, derunder FoU/innovasjon, transport og jordbruk. (ikke avklart p.t.)

S530 Makroøkonomi

- Arbeidet med konjunkturtendensene innebærer et samarbeid med en lang rekke statistikkseksjoner, spesielt Seksjon for nasjonalregnskap, men også den nye seksjonen Seksjon for næringslivets konjunkturer. (200, 312, 400)
- Utvikling av delindekser for konsumgruppene klær og elektriske artikler for å fange opp kvalitetsjusteringer som følge av nye og gamle produkter i markedet, og sammenligne disse med alternative indekser uten kvalitetsjustering. (400)
- OECD jobber med å innføre fordeling av inntekt, konsum og formue i nasjonalregnskapet. Over flere år har det foregått forskningsprosjekter som har sett på fordelingen av disse størrelsene, og også sett på avstemninger opp mot nasjonalregnskapet. I 2018 håper vi å starte et samarbeid spesielt med Seksjon for nasjonalregnskap slik at dette etter hvert kan bli en del av nasjonalregnskapet. (200, 400)
- Bidra til omprogrammering av KNR-modellen ved eventuelle endringer i denne. (400)
- Som deltager i Economic Statistics Centre of Excellence (ESCoE) er vi med på å rådgive Office of National Statistics (ONS, det britiske statistiske sentralbyrå) spesielt om måling av produktivitet. I denne forbindelse vil vi samarbeide med flere statistikkavdelinger. (200, 312, 400)
- Gjennomgang av foreløpig versjon arbeidskraftregnskapet og kvartalsvis nasjonalregnskap i forkant av hver publisering for kvalitetssikring av disse. (400)
- I forbindelse med tallrevisjonen av nasjonalregnskapet vil vi bistå på dette basert på ønsker fra 413, der sammenligning av nye og gamle tall vil være naturlig at vi gjør jf. tidligere revisjoner (400)
- Prosjekt på nye transaksjonsdata, som også involverer samarbeid med metodegruppen.
- Videreføre samarbeidet med helsestatistikken i eventuelt nytt prosjekt for Helse- og omsorgsdepartementet (330)

S550 Mikroøkonomi

- Prosjektet "Historisk befolkningsregister" S320 og S380. Innen utløpet av 2018 skal det være etablert en infrastruktur for utlevering av historiske mikrodata (data fra før 1960) til forskere, og betydelige deler av folke- og boligtellinger 1950 skal være tilgjengelig og dokumentert. Etter prosjektperioden vil det så være mulig å etablere forskningsprosjekter med persondata tilbake til 1800-tallet (som eies av Riksarkivet).
- Prosjektet "Transaksjoner mellom foretakssektoren og husholdningssektoren: Implikasjoner for finansielle sektorbalanser og for inntekts- og formuesstatistikkene". S414, S211 og 350. Prosjektet videreføres i 2018.

S590 Demografi og levekår

- Seksjon for levekårsstatistikk (350) i forbindelse med prosjektet kriminelle nettverk blant innvandrere i Norge.

- Seksjon for befolkningsstatistikk (320) i forbindelse med to prosjekter om samliv og fruktbarhet blant norskfødte med innvandrerforeldre.
- Seksjon for levekårsstatistikk (350) i forbindelse med prosjektet for ASD om utvikling av bedre metoder for sosial rapportering
- Seksjon for befolkningsstatistikk (320) i forbindelse med mediehenndelser og kvalitetssikring av DSer om ekteskap og skilsmisser og fruktbarhet.

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway